

Szarvas és Vidéke

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Helyben egy negyedévre . . . 1.20 P. Vidéken egy negyedévre . . . 1.70 P. PÉLDÁNYONKÉNT 10 FILLÉR.	Szerkesztésért és kiadásért felel: MÜLLER KÁROLY	Főszerkesztő: Dr SIMA ISTVÁN	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: I. ker. Deák F.-u. 13. Telefon: 109. Postatakarékpénztári csekkzámla: 52.000.
	TESSEDIK SÁMUEL SZÜLETÉSÉNEK 200. ÉVÉBEN		

A BELSŐ FRONT

Országszerte nagy várakozással és feszült figyelemmel nézi mindenki az eseményeket, a várható fejleményeket, diplomaták találkozásait, az egymásután jövő rendelkezéseket. Érzi, tudja mindenki, hogy nagy a tét, nagy dolgokról, a végső győzelemről, az életről, vagy a végleges megsemmisülésről — a halálról — van most szó.

Ezt domborította ki a minap hazaérkezett miniszterelnökünk is, amidőn a sajtó képviselői előtt hangoztatta a külső front és a belső front fontosságát.

A külső frontot illetően nagy bizalommal vagyunk eltelve, mert érezzük, látjuk, micsoda tökéletes vezetés alatt állanak a tengely csapatai és milyen erőkifejtésre képesek. A katonában tudunk bízni, mert a katona tud lemondani, nélkülözni, kitartani, remélni és nem tud csüggedni.

De nem úgy a civil! Néme-lyek azonnal kétségbe esnek, mihelyt valami nehézség előtt állanak, azonnal rémítenek, vészt jósolnak és a nagy érdekeket elmellőzve, „csak“ magukra gondolnak... Egyesek szándékosan szabotálnak: felkeresik a termelőket és magas (két és háromszoros) áron felvásárolják az árut, elvonják azt a piaci közönség elől és többet vásárolnak saját szükségleteiknél — elégedetlenséget igyekeznek kelteni a közönség-nél, úgy okoskodva, hogy az éhes gyomor gazdáival azt tehetnek újra, mint 1918-ban: forradalmat, „új“ világot, a felelőtlen elemek pokoli káoszát, melyben olyan szépen és jól lehet halászni!

Nem! A belső front van olyan fontos, mint a külső!

És ahogy a külső fronton nehézségek, szenvedések és veszteségek is érnek, de ezek nem befolyásolhatják a végső győzelmet, így kell tudni a belső fronton is kitartani minden nehéz helyzetben, zúgoló-dás nélkül, fogainkat összeszo-rítva, a végső önmegtagadásig!

Méltatlan a mai időkhez, aki a kisebb-nagyobb nehézségek

láltán azonnal jajong, szidal-mazza a hatóságokat, vészhi-reket költ, végzetet, bukást jósol; ahelyett, hogy a külső front katonáihoz méltóan ő idehaza némán tűrne, bízna, küzdene és kitartana bármi áron...

Itt volna az ideje, hogy az ilyen destruáló gyászmagyaro-kat összefogdosnák és inter-nálótáborokba vinnék, mert a-míg itt vannak, csak rohaszta-nak és bomlasztanak és csak gyengítik a belső frontot, amely-

nek mindenáron állni kell, mert ezzel áll, vagy bukik a nemzet.

Intsük és figyelmeztessük egymást, hogy mi, a belső front harcosai, méltóak legyünk a külső fronton küzdő fiainkhoz, akik nem szaladnak el a leg-első ellenséges tank elől, nem lázadnak fel, ha egy nap elké-sik az ebéd, nem költenek vészhi-rt és nem adják meg magukat, ha körülkeríti őket az ellenség, hanem kitartanak, áttörnek és erejük végső meg-feszítésével is győznek!

Hát nem méltatlan dolog, ha idehaza beijedt nadrágú atya-

fiak a tengely összeroppanását, bukását jósolják, mert holmi csekélységet nem tudtak be-szerezni? Itt is küzdeni kell! Nem fegyverrel, hanem lélek-vel, idegekkel. Manapság nem lehet „páholyból“ gondtalanul gyönyörködni a külső front erő-feszítéseiben és győzelmeiben!

Az ántántnál — 1916-ban — főbelövés járt annak aki ki-merte mondani a „béke“ szót. És szilárd belső fronttal — győztek. Csináljuk most mi is így. Tegyük félre legalább egy időre belső frontunk eme gyász-magyarjait, míg nincs későn.

Beliczey főispán a szarvasi járásban

Annak idején — a várme-gyei képviselőjárás békésszent-andrási állomásán történtek referátumával kapcsolatban — hírül adtuk, hogy baiczai Beli-czey Miklós, vármegyénk sze-retett főispánja, az aratási, ill. cséplési idő körül bejárja majd többek között a szarvasi járás

községeit is, hogy személyes tapasztalatokra tegyen szert a várható termés kilátásokról. Mint értesülünk, az akkor a szarvasi járásra értett terv az egész vármegyére kiterjedőleg bővült ki, s a részletes prog-ram már összeállítás alatt is áll. Ezek szerint a szarvasi

járás községeibe június végén látogat el a főispán, minden valószínűség szerint dr. Darók László vármegyei gazdasági titkár, valószínűleg azonban több más vármegyei szakközeg kíséretében. A szarvasi járás népe szeretettel várja baiczai Beliczey Miklós főispánt.

A legnagyobb gazdasági munkabérek ellenőrzése

Néhány héttel ezelőtt ugyan-ezen helyen közzétettük a ha-tóságilag szabályozott legna-gyobb gazdasági munkabéreket, közölve azt, hogy a havonként megállapított munkadíjaknál sem a munkaadó, sem a mun-kavállaló nem adhat, illetőleg nem fogadhat el többet, mert ez kihágást képez és a törvény erős szigorával bünteti. Miután

több oldalról érkezett jelenté-sekből tudomást szerzett a hatóság, hogy vannak olyan munkások, akik a megengedett munkabérenél többet kérnek, sőt vannak olyan munkaadók, akik egyenesen többet kínálnak a munkásnak, felhívatnak mind-azok, akik ilyen esetekről tudomást szereznek, haladéktalanul jelentsék fel az előljáráságnál,

hogy ellene az eljárás azonnal megindíttassék. Nyomatékosan figyelmezteti az előljáróság te-hát úgy a munkavállalókat, mint a munkaadókat, hogy az ujságban meghirdetett legmag-sabb munkabéreket feltétlenül tartásuk be, mert az ellenőrzést váratlanul fogják megtartani és a kihágást elkövetőkkel szem-ben szigorúan járnak majd el.

A selyemtenyésztés honvédelmi érdekeket szolgál

Napjainkban, amikor a világ-történelem legnagyobb küzdel-me folyik a nyersanyagokért, az érdeklődés különös mérték-ben fordul a hernyóselyem felé. A selyemhernyó csodálatos szépségű fonala, mely finomsága mellett is a vasdrót erősségével vetélkedik, egyre nélkülözhe-tetlenné válik az emberiség számára. Nem mint fényűző, pompás női ruha, hanem mint ipari és hadiipari nyersanyag. A hernyóselyem az ejtőernyő mással nem pótolható anyaga.

Napjainkban van talán a leg-nagyobb szükség a hernyóse-lyemből készült sebvarró fo-nálra, de ebből készül a tűzérők löporzacszkója is. Ezenkívül az emberi haladás csodáinak: vil-lanymotóroknak, telefonnak, rádióknak, s rengeteg finom polgári és hadi célt szolgáló műszernek a selyemfonállal szigetelt tekercsek alkotják a lelkét. Nem csoda tehát, ha világszerte a selyemtermelés fokozására törekednek.

A világháború előtt Magyar-

ország selyemtermelése egész Európában harmadik helyen állt. A földművelésügyi minisz-terium hatáskörében működő Orsz. Selyemtenyésztési Fel-ügyelőség nagyarányú eperfés-tással lehetővé tette, hogy évente akár 50—60.000 ember is űzhesse ezt a rövid idő alatt mellékfoglalkozásként is szá-mottevő jövedelmet nyújtó te-nyésztési ágat. Az ország la-kossága évről évre nagyobb mértékben ismeri fel a selyem-tenyésztés jelentőségét és minél

többen veszik igénybe azt a kereseti lehetőséget, amelyet a selyemhernyó tenyésztése ad.

Vitéz Bonczos Miklós államtitkár, az Országos Népi és Családvédelmi Alap ügyvezető elnöke nagyjelentőségű rendeletet intézett a Közjóléti Szövetkezetekhez a selyemtenyésztés fejlesztése és a magyarországi hernyóselyemtermelés fokozása érdekében.

Az államtitkár rendelete alapján a vármegyék és törvényhatósági jogú városok már a most kezdődő tenyésztési időszakra 1000—1000 pengő tenyésztési jutalmat tűztek ki azoknak a selyemtenyésztőknek a jutalmazására, akik a legtöbb és legjobb minőségű selyemgubót váltják be. A tenyésztési jutalmakat 100—75—50—25 pengős tételekben a tenyésztési időszak lezárása, a hivatalos beváltási okmányok alapján osztják majd ki. Azt jelenti ez, hogy a selyemtenyésztésből most könnyen elérhető 200—300, esetleg 4—500 pengős kereset mellett a szorgalmas tenyésztők még ezen felül 75—100 pengős jutalomra is számíthatnak. Lesz olyan törvényhatósági jogú város, ahol minden tenyésztőnek jut legalább 25 P külön jutalom.

A mezőgazdasági kamarák és különböző gazdasági egyesületek egyöntetűen azt kérték a földművelésügyi minisztériumtól, hogy a selyemgubó beváltási árát a folyó évre 350 pengőben állapítsák meg. A legutóbbi minisztertanács foglalkozott e kérdéssel, és a kormány a felmerült kívánságokat teljes mértékben magáévá tette. Az 1942. évben beváltásra kerülő selyemgubókért tehát a következő árakat fizetik:

I. oszt. kg-ként (a tavalyi 2 P helyett) 350 P, II. oszt. kg-ként (a tavalyi 1 P helyett) 120 P, III. oszt. kg-ként (hasznavehetetlen) — 10 P.

A tenyésztők természetesen most is ingyen kapják a kis hernyókat és a tenyésztéshez szükséges papírokat. Fokozza a tenyésztők vállalkozási kedvét, hogy a törvényhatóságok közjóléti szövetkezetei majdnem kivétel nélkül nagy összegű jutalmakat tűztek ki és így a szorgalmas selyemtenyésztők a beváltási ár helyett 25—50—75—100 pengős jutalmakra is számíthatnak.

Az országszerte megkezdődő selyemtenyésztésre még lehet jelentkezni a községi petekeltőknél, akiknek nevét a községi kézbesítők bárkinek megmondják. Az országos selyemtenyésztési felügyelőség ugyanis számolt a nagyobb érdeklődéssel és megfelelő mennyiségű petét adott ki a községekbe kikeltés és kiosztás céljából.

Keresztény

tollgyűjtőket keresek
Szarvasra négyet,
Kondorosra kettőt.
Szaktudásra betanítom!

Horváth Pál
tollkereskedő.

918 Ócsöd, 315. szám.

SZEMELVÉNYEK

Tessedik Sámuel „Szarvasi nevezetességek” című krónikájából.

.... 1771. Pozsonyból és más gyümölcsstermő vidékekről a legkülönbözőbb gyümölcsfákat hozták a lelkeszi kertbe. Különösen a téli gyümölcsfákat szaporították, hogy kiirtsák azon balvéleményt, mintha e vidéken téli gyümölcs nem tenyészhetne. A következők az ellenkezőt bizonyították; ha március—április—május hóban minden korai gyümölcs lefagyott, megmaradt a később virágzó téli, kiváló bő, és száraz években a lóhere és kutyazab között levő gyümölcsfákon. Egy régi, meggyökeresedett szegyenletes- és káros balhiedelmet kell ezzel megcáfolni.

Megint szorgalmazták a gyorsan növő fák ültetését, Mária Teréziának alattvalói igazi jólétét célzó anyai gondoskodását igazolja ez.

Bécsben méhészeti szakiskolát állítottak fel, minthogy azonban nehézség miatt senki sem mehett oda a jobb méhtenyésztés megtanulása végett, Szarvason is alapítottak méhészközpontot. A tanítás ingyenes volt. Az iskola még az 1805. évben is fennáll, tehát átélte a méhészetre oly végzetes 1804. évet; csak az a kár, hogy e szép tudománynak oly kevés a művelője.

A kőművesek és ácsok nap-számát télen 25, nyáron 27 krajcárban állapították meg.

Amikor november 30-án újra kihirdették a karácsonyi- és újévi-köszöntők, éneklések, névnapi-köszöntők, ostya szétküldözgetések és más tisztességtelen pénzszerzések és rendezavarások eltörlésére vonatkozó királyi rendeletet, ezáltal a már régebben készült tilalmak erejét fokozták, s azoknak mintegy nyilvános szentesítést adták.

Az újoncozási ügyek intézői szép intézkedést tettek; eszerint csak olyanokat lehet be-

sorozni, akiknek bevonulása által a földművelés és ipar nem szenved kárt.

.... 1772. Végleg megszűntették a tanítók jókívánásait, s kárpótlásul ezen oly szegyenletes fecsegésért mind-egyiknek évi négy forintot, elég sokat, adtak.

Emberemlékezet óta ez évben volt Szarvason a legerősebb jégverés; ezen a csupasz, hegyektől, erdőktől, fáktól nem védett vidéken ritka szerencsétlenség ez. Azoknak, akik a termés összeírásakor gabona-szükségletük hiányát panasztolták, gabonát adtak, 1772-től 1805-ig a jégverés sosem volt akkora, hogy a mezei terményekben nagyobb kárt okozott volna. Csak keskeny sávokban szoktak vonulni a jégeső felhők, s a szántóföldnek gyakran csak egyik szélét pusztítják el, sértetlenül hagyva a másikat....

A búza ára pozsonyi mérőnként nem emelkedett 1 forint 40 kr. fölé.

Hírek

Istentiszteletek:

A szarvasi ág. h. ev. ó-templomban vasárnap-délelőtt 8 órakor tót, délután 6 órakor magyar, az újtemplomban délelőtt 9 órakor magyar nyelvű istentisztelet tartanak.

Istentiszteletek a szarvasi róm. kat. templomban: vasárnap délelőtt 8 órakor diákmissze, 9 órakor csendesmissze, 10 órakor szentbeszéd, nagymissa. Köznapokon missze egynegyed 8 órakor. Délután májusi ájtatosság. Május 1, 2. és 3-án vasár- és ünnepnap 6 órakor szent beszéddel. A többi napokon fél 7 órakor.

Szarvason református istentisztelet tartanak vasárnap délelőtt 10 órától az Árvaház dísztermében.

— Halóhíradás. A halál aratása már megszokottá vált az emberi életben, főleg, ha az arra megérett öregek tűnnek el karjaiban. Annál tragikusabban érint, ha fejletlen emberbimbók, kicsiny gyermekeket ragad ki a szülők karjaiból, akik előtt még oly szép életlehetőségek állottak... De még fájdalmasabb és tragikusabb, ha fiatal édesanyák hajtják örök álmra fejüket, itthagya kis árvákat, kis családjaikat, az élet kezdetén álló férjüket... Ez a legtragikusabb sors érte lapunk főszereplőjét, dr. Sima Istvánt, akinek 25 éves fiatal feleségét, két gyermekének pótolhatatlan édesanyját ragadta ki az élők sorából a kimeríthetetlen halál... A megdöbbentő hírre minden emberi együttérzésünkkel az árva kis család felé fordulunk, Istentől kérve fájó sebeikre vigasztalást, enyhülést és megnyugvást. Ő tudja, miért történt így... mert „az Ő utai mások, mint az emberek utai... Ő megsebez, de be is kötöz”... Dr. Sima István szül. Krnsják Erzsébet a békéscsabai kórházban hunyta le örök álmra szeméit e hó 9 én. Temetése 11-én délután 4 órakor volt Szarvason a kiterjedt rokonság és ismerősök nagy részvéte mellett.

— Uj állatorvos. Dr. Domán Imre állatorvos, egyetemi tanársegéd állatorvosi működését megkezdte. Lakása: II. ker. gr. Csáky Albin-u. 101. (Vasút utca.)

— Ev. tanácsülés. Az ev. egyház egyháztanácsa az elmúlt pénteken Kello Gusztáv ig. lelkész és Borgulya István II. felügyelő elnöklelte mellett ülést tartott, amelynek egyetlen tárgya volt az újtemplomi lelkészválasztással kapcsolatos személyi kérdés eldöntése. Az előző egyháztanács u. i. általános szótöbbséggel a meghívás mellett döntött, jelen gyűlésre hagyva a személy melletti döntést. Az egyháztanács — vitéz Tepliczki János indítványára — egyhangúlag nagytiszteletű Kiss György kiskörösi lelkész megbízását javasolja a közgyűlésnek.

— Rajz- és kézimunkakiállítás. Az ev. elemi iskolák tanulójának rajzai és kézimunkái f. hó 12—15-ig megtekinthetők a Kossuth-téri iskolában rendezett kiállításon, mely a jelzett napokon d. e. 11—12-ig és d. u. 4—5-ig áll az érdeklődők rendelkezésére.

— Tanévzáró ünnepély. A Vajda Péter-gimnázium tanévzáró ünnepélye június 19 én, pénteken reggel 9 órakor lesz a gimnázium tornatermében. Az ünnepély után a tanulók megkapják bizonyítványukat. A jövő tanévre a beiratások július 1-én, szerdán és 2-án, csütörtökön lesznek a gimnázium igazgatói irodájában. Az igazgatóság arra kéri az i. t. szülőket, hogy gyermekeiket lehetőleg e napokon irassák be.

— Nyugdíjasok, akik a Helybeli Nyugdíjasok Egyesületének még nem tagjai, önérdékükben is ez egyesület rendszeres tagjaiul jelentkezni szíveskedjenek. Jelentkezés: d. u. 4—8-ig I. ker. 125 alatti helyiségünkben. Elnökség. 974

— Tornavizsga. A m. kir. Tessedik Sámuel közép fokú gazdasági tanintézet és a Vajda Péter ev. gimnázium együttes tornavizsgát tartottak az elmúlt vasárnap a sportpályán, nagyszámú érdeklődő jelenlétében. A verseny legkiemelkedőbb számai voltak a felvonulás, versenyművészet, magasugrás, gyermekek szabadgyakor-

ELADÓ FÖLDEK:

2152 négyszögöl kocsizási állomás közelében, VIII. kerületben; 24 hold hereföldnek alkalmas szántó Décsen; 34¹/₂ kat. hold szántóföld és 17 hold kaszáló, Külső Ecseren; 137 kat. hold szántóföld (esetleg több tételben) kiskirályági határban (volt Sztrahovszky féle)

ELADÓ HÁZAK:

II ker. 194. számú beltelkes lakóház, kövesút és ártézikút közelében; I. ker. 601 számú beltelkes lakóház, 650 négyszögöl területtel, gyümölcsfákkal beültetve; Kondoroson 480 számú beltelkes lakóház, és ugyan-csak Kondoroson piactér mellett lakóház teljesen felszerelt sütődével

Venne megbízónk

400—500 négyszögöl dinnyeföldet, valamint 5—6 hold birkatenyésztésre alkalmas legelőt; 6—8000 pengő értékű beltelkes lakóházat. Részletes tájékoztatást a

a Szarvasi Hitelszövetkezet

mint az O. K. H. tagja pénzintézet ad, ahol ingatlanok adás-vételével, közvetítésével is foglalkoznak. Ugyanezen pénzintézetnél kamatmentes kölcsönt folyósítanak azon gazdáknak, kiknek lovaik a honvédség igénybe vette.

Emlékezés

Tegnap még ifjú voltam, vidám,
S ma már nincs el, nincs szerelmem;
Tegnap még dalolt az ajkamon,
S holnap... ki tud, mi lesz velem?

Meglopnak az évek, jön az ősz,
Azután temetés, csendes hervadás,
Hull a levél, s a fű csúnyán mesél
... És azután több semmi más...

IZSENSZKY JÓZSEF

lata, síkfutás, csapatverseny, súlydobás, társasjátékok, a két tanintézet kézilabda versenye, ritmikus szabadgyakorlat és díszelvonulás. A szép verseny Kovács Béla tornatanár nagy ügybuzgalmát és szakértelmét dicséri. A verseny után — az ifúság nagy öröme — néhányórás zártkörű tánc következett.

— A vagyoniértékelés bűze fizetése. A vagyoniértékelésről szóló II. törvény, az 1921. XLV. t.-c. I. fejezete értelmében a mezőgazdasági ingatlanok vagyoniértékelésében fizetendő bűze árát — a törvényben adott felhatalmazás alapján a földművelésügyi miniszter úrral egyetértéssel — 1942. évi június hónapra szóló érvényes mértékünkönként harminc (30) pengőben állapította meg.

— Rendelet a sertésárakról. A közellátásügyi miniszter újra szabályozta a sertésekért különböző húspari termékekért kiizethető legmagasabb árakat. A rendelet a soványabb sertésekre vonatkozó korábbi árszabályozást változatlan formában ismételi meg, míg a hizottsertéseknél az eddigi csoportos besorolást eltörölve az ország egész területére egységes árakat állapít meg. Az új hizottsertés árak általánosságban kilogrammonként 18 fillérrel magasabb az eddigi érvényben volt áraknál. A különböző húspari termékek fogyasztói ára csupán egyes esetekben és kismértékben változik meg. Budapesten mindössze a zsír fogyasztói árát emeli fel a rendelet kilogrammonként 10 fillérrel.

— Megállapították az új burgonya árát. A közellátásügyi miniszter az idei termésű burgonyára vonatkozóan két rendeletet adott ki. Az egyikben kimondja, hogy a múlt év októberében és novemberében kiadott rendeletet kell alkalmazni az idei termésű burgonya forgalombahozatalánál is. Ez a rendelet úgy intézkedik, hogy burgonyát csak a Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés és a Magyar Burgonyakivitelési egyesítés útján lehet szállítani. A termelők a fővárosi háztartások részére 3 mázsán aluli mennyiségben a METESZ igazolása alapján szállíthatnak új burgonyát. Vidéken a termelőknek a 3 mázsán aluli újburgonya szállításhoz az alispán igazolását kell kérniük. A második rendelet a burgonyaárakról intézkedik. Az idei termésű újburgonya termelői ára nem lehet magasabb a vétel időpontjára és helyére megállapított vásárlási árnál. Az újburgonya fogyasztói ára mázsánként legfeljebb 7 pengővel lehet magasabb.

— Árdragítók elítélése. A szarvasi járásbíróóság a következő árdragítási ügyekben hozott ítéletet: Sonkoly András kondorosi lakost 250 P pénzbüntetésre, mert a mosószappanért 550 P-t kért és fogadott el. — Hruska György szarvasi lakost 250 P pénzbüntetésre, mert a zab mázsájáért 30 ill. 27 P-t, mák kilogrammjáért 170 P-t és I. osztályú rétszéna mázsájáért 9 P-t kért és fogadott el. — Kepenyés Mihály-nét 150 P pénzbüntetésre, mert a takarmányrépa kg-jáért 31—32 fillért kért és fogadott el. — Pintér Ádám békésszentandrási lakost 200 P pénzbüntetésre, mert a szemestengeri kg-jáért 26 fillért kért és fogadott el.

— Lopások. A szarvasi járásbíróóság a közelmúltban két lopási ügyben hozott ítéletet: Jakab Zsófia öcsödi lakost 4 napi fogházra, mert Toinai Istvánnétől 1 liszteszakot ellopt. — Fulajtár Teréz békésszentandrási lakost lopásért 6 havi fogházzal sújtotta, mert Papp Bálinttól egy kerékpárt lopott el.

— A gyümölcs és zöldség-félék téli eltartása, a háborús élelmiszerellátás igen fontos kérdése. Különösen a cukor és konzerváló anyagok nélküli házi szárítás igen nagyjelentőségű. Minden háziasszony a „Magyar Gyümölcs” június 1-i számában leírt utasítás szerint elláthatja háztartását saját készítésű szárított zöldséggel és gyümölcscsel. A zöldborsófajták termelési értékéről, a közmenytermesztésről, a különféle gazdasági és kerti munkák takarékos és célszerű elvégzéséről és még számos hasznos gazdasági és gyakorlati tanácsról ír a „Magyar Gyümölcs”, a m. kir. földművelésügyi minisztérium kertészeti osztályának hivatalos lapja. Díjmentes mutatószámot küld el lapra hivatkozással a kiadóhivatal. Budapest, V., Vilmos császár út 76. sz.

— Földmives Otthon Pesten címmel írt vezetőcikket Pulay János, a Délvidéki Munka című lap szerkesztője a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képes hetilapja az árvízkiárt szenvedett területek hasznosításáról, az eladásra kerülő tej kezeléséről, a Thomka-féle kasza előnyeiről és a galambtenyésztésről közöl szakcikkeket. Érdekes képekben számol be a makói lóvásárról. Elbeszélést, verset, a keleti hadszíntér térképét, kis-

gazdák cikkeket, piaci és vásári árakat, rendeleteket és sok más hasznos, értékes cikket és képet találunk benne. Mutatószámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII. Erzsébet-kr. 7.

— Anyakönyvi hírek. Születtek: Szilágyi György és Valach Judit fia Mihály, Frankó Pál és Römer Judit fia János, Szvák Pál és Janurik Zsuzsanna fia Béla Péter, Valkovszky György és Bohák Mária leánya Mária, Lestyan János és Melis Mária fia János, Sztancsik Pál és Uhljar Anna leánya Erzsébet, Liska János és Nyemcsok Ilona fia János, Brakszatorisz György és Czimrák Judit fia János, Palyov György és Krajcsovicz Judit leánya Judit, Kugyela Mihály és Zolván Judit leánya Mária, Komlovszki János és Simó Judit fia Pál, Skorka János és Opauszky Judit leánya Anna, Zahorecz András és Springer Anna leánya Judit, Cséke Árpád Sándor és Král Mária leánya Anna Margit, Kasnyik Béla és Erdélyi Zsuzsanna leánya Éva Zsuzsanna, Pálkás Sámuel és Chlebk Anna leánya Anna Erzsébet, Czesznak György és Opauszki Mária leánya Zsuzsanna, Magyar András és Magloczki Zsuzsanna fia halvaszületet. — Házasságot kötöttek: Litavszki Pál Prjevara Zsuzsannával, Rágyanszky János Bankó Judittal, Kolompár András Farkas Jolánnal, Igrinyi Pál Kriska Anna Máriával, Szrnka András Kiss Annával, Megyeri István Zima Erzsébettel, Poroszlai Lajos Popa Juliannával. — Eihaltak: Zima Mihály 82 éves, Borgulya Pál 64 éves, Darida Gábor 5 hónapos, Búzás Zsuzsanna 1 hónapos, Kovács Zsuzsanna 28 éves, András György 70 éves, Martók Mária 16 éves, Tyerjanszky Pálné Hráskó Erzsébet 62 éves, Feder Pálné Czesznak Erzsébet 71 éves, Bukovinszki Jánosné Polónyi Ilona 58 éves, Bakos Jenő 65 éves, özv. Bankó Jánosné Pljesovszki Judit 76 éves, Schlesinger Adolfné Khon Pepi 63 éves, Glózik Jánosné Mravik Mária 76 éves, Kasik György 1 hónapos, Novodonszki János 83 éves, Filyó György 65 éves, Janurik Jánosné Csányi Zsuzsanna 75 éves korukban.

Koszorú, virágcsokor megrendelhető a Krebs kertészetben. — Telefonszám: 117

TESSEDIK-AKÁCOK ÍRTA: PUSZTAY JÓZSEF

Susogjatok csendben	Susogjatok csendben	Susogjatok csendben
Tessedik-akácok...	Tessedik-akácok...	Tessedik-akácok...
Illatozatosok csak	Szép magyar hazánkban	Oly sok kedves emlék
Fürtös szép virágok,	Emlékfa a fátok,	Fűződik hozzátok.
Orizzetek álmát,	Alatta bolyongva	Magyar sorsból hajtott
S dalt zengjétek Néki,	Almadozva járnak	Minden kis lombotok,
Hogy a széinek szárnán	Arató legények,	Magyar földre hullott
Zengjenek emléki...	Marokveró lányok!	Fürtös virágotok!
Susogjatok csendben	Susogjatok csendben	Susogjatok csendben
Tessedik-akácok...	Tessedik-akácok...	Tessedik-akácok...
Nyiladozatosok csak,	S vigyetek hírt róla	Orizzetek sírját,
Szép akácvirágok,	Szerte a világnak,	S hintetek virágot
S hulló szirmotokkal	Hogy a magyar rónán	Annak a hantjára,
Fedjétek be sírját,	Magyar gazda szánt, vet,	Ki vigyázott rátok...
Mert emléket áldjuk	S dalolva alattad	Emlékét megörző
Messze mult kódén át.	Csendben megpihenget!	Tessedik-akácok!

— Lövészverseny. A szarvasi MOVE lövészegyesület június 3- és 4-én megrendezett jólsikerült lövészversenyről az alábbiakban számolunk be: A népes mezőnyben a következő eredményeket érték el a csapatok, illetőleg a versenyzők: Csapatverseny: 1. Szarvasi MOVE (Galáth János 47, dr. Kővári György 45, Inczedy Lajos 42, Sinkovics György 42 és Pusztai György 48). 2. Középfokú Gazd. Tanint. 3. Postás SE.; Lövészverseny: 1. Inczedy Lajos 46, 2. Garamvölgyi Mihály 45, 3. Horváth András 44, 4. Kondacs Lajos 41 találattal; Vigaszverseny: 1. Pusztai György 49, 2. Kalocsai István 48, 3. Horváth Lajos 48 találattal. Versenyen k. Inczedy Lajos 5/50; 1914—18 háborus harcosok versenye: 1. Ujfaluzy József 46, 2. Garamvölgyi Pál 44, 3. Inczedy Lajos 43, 4. Györfő Sámuel 43 találattal; Főverseny: 1. dr. Kővári György 88, 2. Rácz Imre 85, 3. Bankó Pál 79, 4. Reisz János 78, 5. vitéz Vadász József 78 találattal; Tűzharcverseny: 1. Györfő Sámuel 48, 2. Inczedy Lajos 46, 3. Garamvölgyi Pál 41, 4. Kürtössy Ödön 39 találattal; Vigaszverseny: 1. Kovács Lajos 46, 2. Garamvölgyi Mihály 42, 3. dr. Ribárszky Pál 41 találattal. A nyeregytárgyakért folytatott versenyben a legjobb eredményt vitéz Vadász József 5/50 találattal érte el. A többi versenyző is meglepően szép eredményt mutatott fel s a nemes küzdelemben résztvevők kevés kivétellel szép és értékes tárgyakat kaptak. A versenyek befejeztével a díjakat br. Dreschel Béláné úrnő osztotta ki a versenyzők között, majd br. Dreschel Béla szolgabíró néhány kedves és keresetlen szóval fejezte ki elismerését a versenyzőknek.

Köszönetnyilvánítás

Mindazon rokonok, szarvasi és békésszentandrási jó barátok, ismerősök, kik forrón szeretett hitvesem és felejtethetetlen drága jó édesanyámnak

Dr SIMA ISTVÁNNÉ KRSNJÁK ERZSÉBET

tragikus elhalálása alkalmával, annak végtisztességén megjelenve gyógyíthatatlan fájdalomukat együttérző részvétükkel enyhíteni igyekeztek, ezúton fogadják vigasztalan szívünk köszönetét. Szarvas, 1942 június hó.

Dr SIMA ISTVÁN és árva két kisleánya.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonok, jó barátok, ismerősök, szomszédok, kik váratlanul elhalálozott leányunk, testvérünk, unokám

Dr SIMA ISTVÁNNÉ KRSNJÁK ERZSÉBET

végtisztességén megjelenve, együttérző részvétükkel mérhettelen fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, fogadják megőrt szívünk köszönetét. Szarvas, 1942 június hó.

Krsnják-család.

Kevesen tudják,

hogy a világ legnagyobb tojása az aepiornis madaré. Hajdan Madagaszkár szigetén volt honos, de már kihalt. A tojás tartalma 150 közönséges tyúktojásnak felel meg. Kerülete 32, szélessége 26 hüvelyk. A Magyar Nemzeti Múzeumban is van egy belőle;

hogy a düszeldorfi „Rajna-toronny”, Cseh német mérnök műve, 500 méter magas, szemben a párizsi Eiffel-toronnyal, amely csak 300 méter magas;

hogy lefejezés után — mint egy orvosi lapban olvassuk — 25 pengővel még észlelték a szív működését. A kutya szíve ezzel szemben még 96 óráig vert az állat kimúlása után, míg a teknősbékáé nyolc napig;

hogy a köménymag a veréb számára mérges növény, mert már néhány szem elfogyasztása után megöli. A piros gyűszűvirág levelei pedig annyira mérgesek, hogy néhány levél megöli az embert, azonban a tyúkok mégis veszélytelenül fogyasztják el, azoknak egyáltalában nem árt;

TELEFON 165 TURUL-MOZGÓ TELEFON 165

Június 13-án, szombaton fél 7 és 9 órakor; 14-én, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor; 15-én, hétfőn fél 7 és 9 órakor

Budapesttel egyidőben Heinz Rühmann mulatságos vígjátéka

Igy is lehet repülni Egy balkezes pilóta kacagató kalandjai repülőgépen és léghajón
Minden előadásán kiegészítő az UFA és Magyar híradó

Június hó 17-én, szerdán fél 7 és 9 órakor; június 18-án, csütörtökön fél 7 és 9 órakor bemutatásra kerül

Dél csillaga. Kiegészítésül: Kacska Karcsi két élete.

Júni június hó 20-án, szombaton, 21-én, vasárnap és 22-én, hétfőn Júni

Bűnös vagyok A legújabb magyar film, a budapesti bemutató filmszínházakkal egyidőben.

E napokra jegyek már előre válthatók a mozi pénztárnál. Minden előadási napon az első előadás zónahelyekkel.

MÁVAUT Autóbusz-menetrend MÁVAUT

Szarvas — Kúnszentmárton				Lakytelek — Kúnszentmárton				Szarvas — Békéscsaba						
5:35	8:10	17:15	i Kúnszentmárton Fő-tér	5:30	13:10	17:05	6:40	15:35	i Lakytelek pályaudvar	5:40	14:40	6:50	i Szarvas Árpád-szálló	15:53
5:38	8:12	17:17	é Kúnszentmárton pályau.	5:27	13:08	17:02	6:48	15:43	i Tiszaug pályaudvar x	5:32	14:32	6:52	i Szarvas csendőrlakt. x	15:51
5:43	8:23	17:18	i Kúnszentmárton pályau.	5:24	13:07	17:03	6:54	15:49	i Tiszaug postahivatal	5:28	14:28	6:56	i Endrődi elágazás x	15:47
6:05	8:34	17:39	é Ócsöd Vérten-vendéglő x	5:02	12:46	16:41	6:56	15:51	i Tiszakürti elágazás x	5:24	14:24	7:00	i Szarvasi Ezüst-szőlők x	15:43
6:10	8:39	17:44	i Ócsöd községháza	5:00	12:44	16:39	7:06	16:01	i Tiszasas Nagy ker. x	5:15	14:15	7:09	i Csabacsüd községháza x	15:34
6:12	8:41	17:46	i Ócsöd Vérten-vendéglő x	12:39	16:34	19:28	7:08	16:03	i Tiszasas Simon ker. x	5:12	14:12	7:12	i Csabacsüd vasútállomás	15:32
6:14	8:43	17:48	i Ócsöd csendőrlaktanya x	12:37	16:32	19:26	7:18	16:13	i Csépa temető	5:03	14:03	7:23	i Gyomai elágazás x	15:20
6:30	8:59	18:04	i Békésszentandrás gyógsz. i	12:22	16:17	19:11	7:20	16:15	i Csépa felső m. b. x	5:00	14:00	7:30	i Ponyiczky-tanya x	15:13
6:33	9:03	18:08	i Békésszentandrás közsh. i	12:19	16:14	19:08	7:31	16:26	é Szelevény elág. x	4:49	13:49	7:42	i Kondoros községháza	15:02
6:43	9:13	18:18	i Szarvas gimnázium	12:08	16:03	18:58	7:37	16:32	i Szelevény postahivatal	4:45	13:45	7:53	i Apponyi-iskola x	14:50
6:45	9:15	18:20	é Szarvas Árpád-szálló	12:05	16:00	18:55	7:41	16:36	i Szelevény elág. x	4:30	13:39	8:00	i Kiskondoros csárda x	14:43
		18:27	i Szarvas Árpád-szálló			18:35	7:43	16:38	i Halesz-dűlő x	4:37	13:37	8:09	i Kamuti csárda x	14:34
O		18:30	é Szarvas pályaudvar			18:50	7:50	16:45	i Palóczy-Horváth p. x	4:30	13:30	8:11	i Nagy Czirok-tanya x	14:32
							7:52	16:47	i Csörgemalom x	4:28	13:28	8:22	i Megyeri-iskola x	14:21
							7:56	16:51	i Tiszakürti elágazás x	4:24	13:24	8:35	i Bcsaba Román-keresk. x	14:08
							7:58	16:53	i Istvánházi puszta x	4:22	13:22	8:38	é Békéscsaba Csaba-szálló	14:05
							8:05	17:00	i Kúnszentmárton Fő-tér	4:15	13:15	8:45	é Békéscsaba pályaudvar	14:55

x = feltételes megállóhely; O = csak hétköznap közlekedik!

Érvényes 1942 május hó 4-től

Amit minden bevonulónak tudni kell

Sok törvény és rendelet foglalkozik ezzel a kérdéssel, mely két nagy csoportba osztható. Az elsősébe azok tartoznak, melyek minden bevonuló alkalmazottat egyaránt érintenek, legyen az munkás, tisztviselő, gazdatiszt vagy cseléd. Ami már most bennünket érdekel, az a következő:

Bevonulás alatt nem a polgári peres eljárást fel kell függeszteni akkor is, ha az ügyvéd bevonult. Kivéve, ha a per folytatását a felek kérik, vagy ha a per tárgya pl. tartásdíj, beszolgáltatandó összeg, stb.

Végrehajtásnál legfeljebb a lefoglalást szabad elrendelni. De még ez alól is mentes a bevonult gazdálkodásához szükséges vetőmag, takarmány és egyéb fontos cikkek.

Csődnitást sem lehet elrendelni a kereskedő ellen abban az esetben, ha üzletét bevonulás idejére fel kellett hagynia. Ha azonban felesége, rokona továbbra is vezeti az üzletet, a csődnitást nem kerülhető el.

Bevonultnak nem lehet felmondani a lakását. Még rendes felmondással sem, ha az évi lakbér 20 ezernél kisebb helységben évi 700 P-t nem ér el, ennél nagyobb helyen pedig az évi 1200 pengőt. Ha a bevonult hátramaradottjai nem tudnak ilyen esetben fizetni, a következő megoldásokat ismeri el a rendelet: 1. A háztulajdonos az esetleges jövedelemből a lakbért levonhatja. 2. Várnia kell a leszerelésig, amikor részben is letörleszthető a hátralék. 3. A háztulajdonos engedheti a lakbért, aminek fejében az államkincstár a tulajdonosnak adófizetési kedvezményt ad, sőt az esedékes házádot el is engedi.

Ami egyeseket érdekel. A rendeletek második csoportjába azok tartoznak, melyek az egyes alkalmazottakra, munkásokra vonatkoznak. Mi mindannyiukat megemlíti, hiszen olvasóink között vannak közalkalmazottak és ipari munkások is. Részletesen azonban csak a gazdasági cselédekre és munkásokra vonatkozó rendeleteket hozzuk.

A közalkalmazottak („állami emberek”), amennyiben rangfokozat nélküliek, vagy legfeljebb címzetes őrmesterek, teljes fizetésüket kapják. Ha magasabb rangban szolgálnak, csak azt a többletet kapják, ami polgári és katonai fizetésük kö-

zött fennáll. Lakbér mindig jár. Nőtleneknek csak 1/3-ad része.

Ipari és kereskedelmi alkalmazottakat (tisztviselőket, kereskedősegédek, művezetők, főgépészek, stb.) arra a hónapra, melyben bevonultak, teljes tizetés illeti meg, azután pedig tartási hozzájárulás, amennyiben legénysegi állományban vannak. Ez a hozzájárulás a fizetés fele és minden gyermek után a tizetés 10 százaléka. A munkaadó azonban csak 70 P-t (tisztviselőknél 100 pengőt) köteles kifizetni.

Ipari munkások legfeljebb 6 hónapig betegségi biztosításban részesülnek (marmint családtagjaik), anélkül, hogy járulékot tizetnének. Fizetésük a bevonulás hetére és azt követő hétre jár. Azonban legtöbb helyen minden hónapban kiutalják a hadisegély telét, jószándékból.

Mit kell tudni a cselédnek? Ha valakit rendes szolgálatra hívnak be (3 évre), akkor a honvédelmi törvény 72. paragrafusa értelmében szolgálati viszonya azonnal megszűnik a bevonulással és sem a cseléd, sem a gazda nem követhet kárpótlást. Megszűnik a cseléd lakashasználata is, tehát a gazda követheti a lakás átadását, de ha a gazdaságban nem okoz zavart, a bevonult cseléd családjá továbbra is bennmarad a lakásban.

Ha a bevonult cseléd leszerel és két héten belül jelentkezik volt gazdájánál, a gazda köteles őt visszavenni szolgálatába.

Ha a cselédembert nem rendes szolgálatra, hanem fegyvergyakorlatra, vagy póttartalékos (rövid) kiképzésre hívják be, akkor a szolgálati viszony nem szűnik meg, sőt a bevonulás ideje alatt fel sem lehet neki mondani. Bért azonban nem köteles fizetni a bevonulás alatt, ha a cseléd legényember és sem felesége, sem más eltartottja nincsen, csupán a szegődményes földjára adósságát kell kiadnia.

Ha azonban a cselédnek egy vagy több eltartottja van, akkor a bevonult cseléd családjának meg kell továbbra is adni a lakást, a kikötött fűtőanyagot, és ha a cselédnek állattartása is van, akkor azt is. Ha az állattartás helyett tej jár a cselédnek, akkor a bevonulás ideje alatt ezt kell kiadni a gazdának. Jár továbbá a csa-

ládnak szükség esetén a betegellátás. Egyéb járandóságot (pl. készpénzt, kenyérgabonát) nem követhet az otthonmaradt család, de ehelyett a községi hatóságoktól igényelheti a család segélyt.

Általános szokás az, hogy a cselédek járandóságát negyedévi részletekben szolgáltatja ki a gazda. Mi történik akkor, ha a cseléd nem sokkal azután vonul be, hogy megkapta negyedévi járandóságát? Ilyenkor a gazda a következő negyedévben levonhatja a megfelelő részt a járandóságából, kivéve

azt a részt, amely a bevonulás hónapjára esik. Semmit sem vonhat le akkor, ha a cseléd maga helyett valakit munkába állít, akár családtagját, akár mást, aki, ha teljesen nem is, de nagyjában pótolni tudja az ő munkáját.

Ha valakinek bevonulása előtt mondtak fel, pl. március hó 31-ére, vagy szerződése akkor járna le, mikor ő bevonul, a szerződés megszűnik a megállapított napon. Ilyenkor a lakás átadására az érvényes, amit az előbb már említettünk.

A gazdasági munkásokra vonatkozó rendeletet — helyszűke miatt — lapunk legközelebbi számában hozzuk majd.

APRÓHIRDETÉSEK

Törlesztéses kölcsön

ingatlanokra, I., II. helyre, építkezésre, évi 6 százalékkal. Kereskedőknek, iparosoknak is hosszabb lejáratra. Tisztviselő-kölcsönök csakis jobbállásúaknak — magántörlesztők. F. Szabó, ny. főközfőnök Szeged, Oroszlán-utca 6. szám alatt.

Bütorozott szoba kiadó özv. dr. Král Pálnénál. 936

Használt kerékpár eladó Krakó 63 szám alatt. 935

A Kristóffy-féle káka 56 kishold tanyaföld haszonbérbe, esetleg telemművelésre kiadó. Ugyanannan egy kis borjastehén is használatra adható. Érdeklődni lehet: Ribárszky Pál főmérnök. 933

III. kerület 300/1. számú adómentes új ház eladó. 938

Férfi- és nőihasználatra vállalt: Pricz Pálné, Szarvas, IV. kerület 61. szám alatt. 939

Körösport Kioszk (Haleszcsárda) telekkel együtt, 2, 21, 52, 57, 62 hold szántóföld tanyaeépületekkel Radvánszky Iván szarvasi II. kerület 58. sz. ingatlan-irodájában kedvezményes áron eladó. A bejelentett házak eladása nyilvántartva. 940

IV. kerület 105. számú ház eladó. Érdeklődni lehet: VII. külkerület 270. szám alatt. 942

Teljes ebédlőberendezés eladó II. ker. 92. számú háznál. 943

Kiskirályságon 8 kat. hold föld tanyaeépülettel és egy 16 soros vetőgép eladó. Ertekezés Uhlar Jánosnál, Hegyesen 442.

20 hold szántó és 12 hold hullámtér a mezőtúri határban haszonbérbe kiadó tanyával együtt. Jelentkezni III. 223. 960

Jókarban lévő kéveköti aratógép eladó. Cím a kiadóban. 964

Hentes jégsekrény eladó. Érdeklődni lehet Darabos Jánosnál, Szarvas, IV. kerület 388/1. szám alatt. 966

2 darab 10 sz. szénavas és 2 darab oxigénes flaskó eladó. — Megtekinthető Sárkány géplakosnál. 971

Bütorozott szoba kiadó, több szobának is. I., Andrásni-utca 151, 976

Eladó a IV. kerület 97. számú ház. Érdeklődni ugyanott. 970

Háromszobás lakás mellékhelyiségekkel együtt júliusra kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 969

7 hold föld Új-Décsen eladó. Érdeklődni lehet: III. kerület 13. 973

500 négyszögöl szántóföld eladó. Érdeklődni: IV. kerület 404. 968

Eladó egy 6-os „FÉG” céllövőpuska. Érdeklődni lehet Pusztai szakaszvezetőnél, járási lev. parancsnokság. 967

Vasárnap este a ligetből hazamenet a Vajda Péter utcán egy aranyórát elvesztettem. A becsületes megtaláló jutalom ellenében a rendőrségen adja át. 965

Méhek, üres kaptárak, viasz, kiéptett keretek, pergető, mézesbödönök és egyéb méhészeti felszerelés elköltözés miatt eladók. Ugyanott egy használt kerékpár is. Érdeklődni lehet Boródi Mihálynál, a Közraktárban. 972

Eladó a Csapkár-soron 6 és fél hold, a Pap-dűlőben 30 hold szántó tanyával, a Pap-dűlőben 30 hold tanyával, a Décsi-laposon 100 hold tanyával. Bővebb felvilágosítást ad dr. Dávid László ügyvéd. 975

II. ker. 383. számú ház eladó. Érdeklődni II. ker. 353. szám alatt. 977

TINTENKULI
ŰHEGYŰ
ÖLTÖTOLL
ismét kapható a
MÜLLER
könyvkeresk.-ben

Nyomatott Müller Károly könyvnyomdájában, Szarvason